

ILDSJELER: ELLEN GRAFF JENSSEN FRA HAMAR HJELPER UTVIKLINGSHEMMETE BARN I TANZANIA

TVILLINGENE: Dotto og Kurwa er nå ti år gamle, og de har fått språk.

FOTO: PRIVAT

SENTERET: Skolen i Gabriella Centre er fargerik, som kontrast til de grå skolehusene, med tavle og gamle skolebenker som fins i lokalsamfunnene.

FOTO: PRIVAT

ILDSJELER: Ellen Graff Jenssen og Brenda Shuma brenner begge for å hjelpe utviklingshemmete barn. De fant hverandre da Ellen lette etter hjelp til tvillingene.

FOTO: JENS ERIK JENSRUD

I HAMAR: Brenda Shuma driver ett av få senter for opptrening av barn med ulike utviklingshemninger i Tanzania.

— Tror du på mirakler

Et bilde av ni år gamle tvillinggutter uten språk traff spesialpedagogen rett i hjertet. Hun reiste til Tanzania for å finne dem, men det var de som fant henne.

HAMAR

Hege Engdal Næss
902 55 502 / hne@h-a.no

Ellen Graff Jenssen kommer over bildet av tvillingguttene mens hun planlegger en Tanzania-tur i 2011. Ellen blir fortalt at de to er helt håpløse: et problem for landsbyen, fordi de er aggressive og hyperaktive. De kaster stein, og gjør all mulig ugagn.

– Hva er det som gjør det, lurer jeg, og får til svar at guttene er språkløse, og har mistet begge foreldrene sine i Aids. Spesialpedagogen i meg fikk en knyttneve i brystet. Dette er ikke mulig, tenkte jeg. Der og da bestemte jeg meg for at disse guttene ville jeg finne, forteller Ellen.

I de tre ukene som er igjen før avreise, setter hun seg ned noen minutter hver dag, og tenker på tvillingene. Hun aner ikke hvor de bor, men hennes hemmelige plan er å forsøke å oppspore dem.

KLATRE OPP PÅ FANGET

På en gåtur gjennom den fattigslige landsbyen i Tanzania ser Ellen tilfeldigvis noen store murbygninger, som skiller seg ut fra de vanlige trehyttene. Det er et barnehjem, og Ellen blir invitert inn for å se. På tunet står en klynge barn, som hun snart legger merke til.

” Ut av flokken kommer to små gutter, prikk like, målrettet gående mot meg.

ELLEN GRAFF JENSSEN

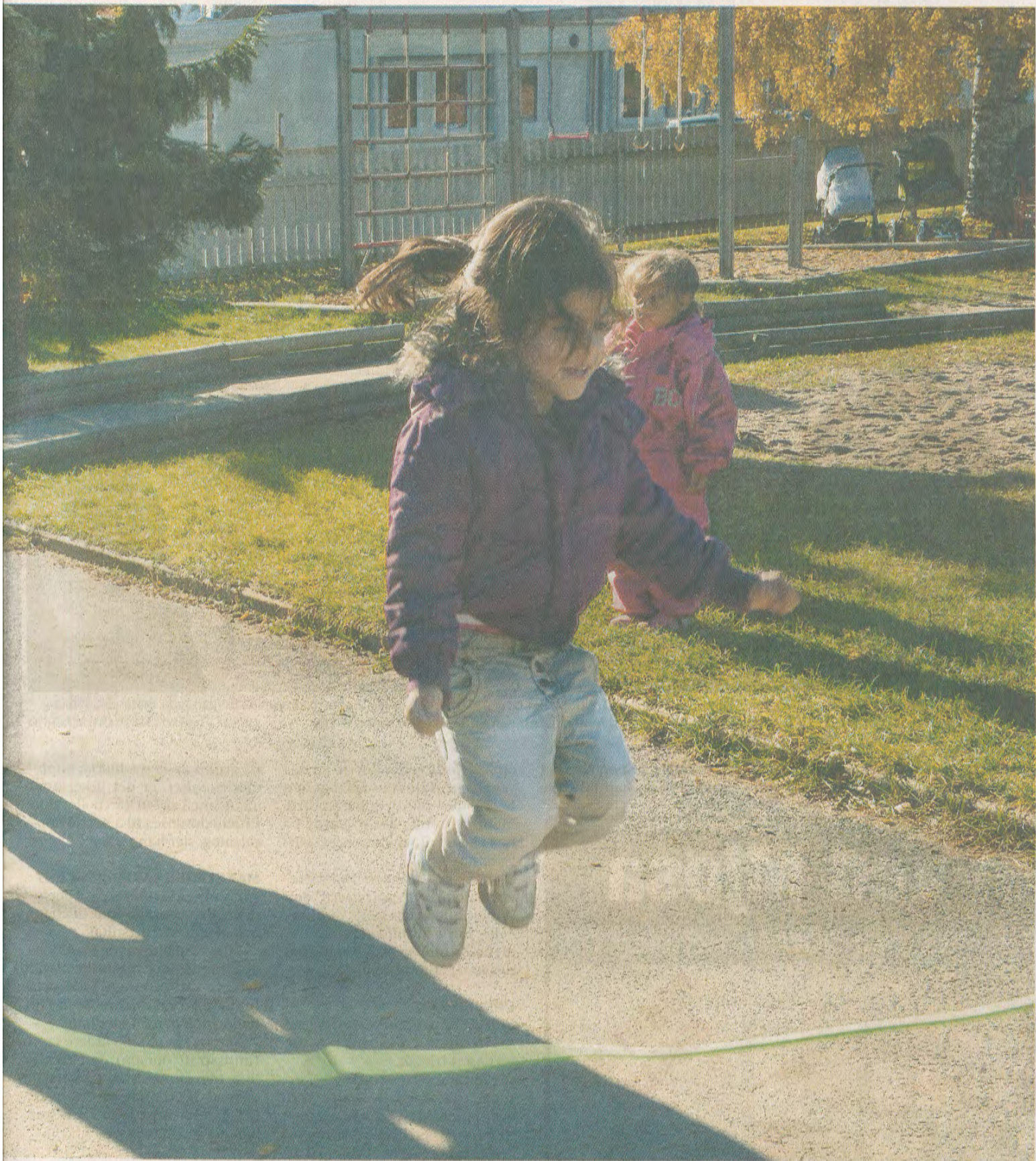
– Ut av flokken kommer to små gutter, prikk like, målrettet gående mot meg. De tar bestemt tak i meg, på hver sin side, smiler, og legger hodene sine mot hvert sitt

lår. Jeg ble fullstendig overveldet da jeg skjønnte at det var tvillingene fra bildet. Jeg ante ikke at de bodde her! Når jeg setter meg ned på huk, klatrer de opp på fanget, legger seg inn til meg, og er myke som kattunger. Slik sitter vi og vugger en stund, forteller Ellen rørt.

WHAT DID YOU DO???

Rundt de tre står barnehjemsbestyreren og andre voksne med spørrende blikk.

– What did you do? What happened? spurte alle, og jeg måtte fortelle at jeg var vant til å jobbe

Ellen Graff Jenssen inviterte henne til Hamar, blant annet for å se hvordan norske barnehager integrerer utviklingshemmete barn sammen med de andre.

FOTO: JENS ERIK JENSRUD

Settes i bånd

I Tanzania blir utviklingshemmete barn gjemt bort og satt i bånd. Brenda Shuma kom til Hamar for å se hvordan barna blir integrert her.

HAMAR

Brenda Shuma, eller Mama Gabriella, som hun kalles, driver ett av få senter for opp trening av barn med ulike utviklingshemninger i Tanzania.

– Myndighetene sier det er bortkastet tid å jobbe med disse barna, men jeg ser jo alt det gode vi kan gjøre for dem, og alle i lokalsamfunnet deres, så vi gir oss ikke, sier Shuma.

DATTER MED DOWNS

Hun tar imot barn med blant annet Downs syndrom, autisme, ADHD og CP. Ellen Graff Jenssen inviterte henne til Hamar, for å vise henne hvordan utviklingshemmete har det her til lands.

– Jeg har selv en datter med Downs, så jeg er svak for de barna. Det er ikke så mange generasjonene siden det var sånn i Norge også, at de ble gjemt bort, påpeker Jenssen.

Hun tok med Mama Gabriella til Skjongsberg barnehage i Hamar, som var en pioner i sin tid, da de satte av seks plasser til utviklingshemmete barn.

BLIR IKKE GAMLE

– Jeg fikk høre om utfordringen i starten, på 70-tallet, om skeptiske foreldre, men også hvordan de har klart å få til integreringen. Det er veldig inspirerende, sier Shuma.

Størst inntrykk har møtet med eldre utviklingshemmete mennesker i Norge gjort.

– Det har jeg aldri sett før, og det var så fint. I Tanzania blir ikke de utviklingshemmete gamle, for de får jo ikke god nok omsorg, sier Shuma.

er dette et sånt

med slike barn, og at jeg så et bilde av disse guttene før jeg dro. Så ble det faktisk de som fant meg, og ikke omvendt. Tror du på mirakler, må dette være et sånt, fastslår Ellen.

Når hun kommer tilbake for å besøke barnehjemmet neste dag, setter de to guttene seg på fanget hennes, og drikker vellingen sin der, som om det var den mest naturlige ting i verden.

– Det hele var veldig forunderlig. De vil vugge og kose. Så lener den ene tvillingen seg bakover, tar tak i det hvite håret mitt, og sier klokkeklart «Kilimanjaro». Da

ble jeg så glad! I det lille hodet der er det et språksenter som fungerer. Han visste at det er snø på toppen av Kilimanjaro, og han så at jeg hadde rart, hvitt hår på toppen min, sier Ellen.

NI ÅR OG I BARNEHAGE

Gutten uten språk teller deretter til ti på engelsk, mens han viser fram fingrene sine, slik han har sett de andre barna gjøre, men aldri har gjort selv.

– Her er det muligheter, tenkte Ellen, og da hun kom hjem igjen til Hamar begynte hun arbeidet for å hjelpe tvillingene.

– Guttene gikk i barnehage, selv om de var ni år. De kunne bo på barnehjemmet en stund til, men snart ville de være for gamle til det. De hadde ingen skole, ingen opplæring og behandling. Jeg måtte gjøre noe!

SAMLER INN PENGER

Ellen har fått med seg venner og kjente, og sammen lønner de en ung jente, som tar seg av tvillingene 24 timer i døgnet. Vennegjengen i Hamar betaler også for opphold på rehabiliteringssenteret Gabriella Centre, der tvillingene nå har bodd i ett år.

– Det er fantastisk at et slikt senter finnes, i et land der utviklingshemmete ikke er respektert. Og du skal se den forandringen guttene har gjennomgått! Jeg besøkte dem i mars, og nå er de jo trivelige å være sammen med, sier Ellen.

De utviklingshemmete tvillingene er nå diagnostisert med ADHD, som trolig ble forverret da foreldrene ble syke, og døde. Begge har nå fått tilbake språket.

– De snakker langsomt, men har de har vært på besøk hos bestemor hjemme i landsbyen, kan de fortelle hva de gjorde der.

FAKTA

Gabriella Centre

■ The Gabriella childrens rehabilitation centre ligger i utkanten av byen Moshi i Tanzania.

■ Senteret ble opprettet i 2009 av Brenda Shuma. Hun og ektemannen driver senteret ved med egne midler, samt innsamlerte penger. Begge har jobb ved siden av.

■ Den største utfordringen er å få de utviklingshemmete til senteret, fordi de fleste familier strever med sin økonomiske evne til å sende sine andre barn på skolen.

■ I dag bor det 20 utviklingshemmete barn her.